

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 629/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť TIHAMA, verejnej obchodnej spoločnosti Košice, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, advokátska kancelária, Kováčska 32, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CbR 15/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť TIHAMA, verejnej obchodnej spoločnosti Košice, **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2016 doručená sťažnosť TIHAMA, verejnej obchodnej spoločnosti Košice (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CbR 15/2015.

2. Zo sťažnosti vyplynulo:

«... Konanie pred Okresným súdom Košice I, o zrušenie spoločnosti - Sr 288/V, vedenom pod sp. zn. 9CbR/15/2015 (ďalej „konanie“), nie je do dnešného dňa právoplatne skončené.

Konanie o zrušenie spoločnosti - Sr 288/V sa začalo návrhom na zrušenie obchodnej spoločnosti bez likvidácie podľa § 69 ods. 6 Ob.z. zo dňa 23.2.2015, doručený Okresnému súdu Košice I dňa 24.2.2015. Postup v konaní bol nasledovný:

- dňa 3.3.2015 bol sťažovateľ vyzvaný Uznesením (sp. zn. 9CbR/15/2015-6) zo dňa 26.2.2015 na doplnenie návrhu o originál plnomocenstva na zastupovanie

- dňa 6.4.2016 bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku.

Žiadne ďalšie procesné úkony neboli zo strany súdu realizované...

Konaním porušovateľa opísaného v čl. I tejto sťažnosti boli porušené nasledujúce garantované práva:

a.) Článok 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.“

b.) Článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...“

... Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri kritéria, ktorými sú: a) právna a faktická zložitnosť veci, b) správanie účastníka súdneho konania, c) postup samotného súdu (III.ÚS 69/2011).

Ad a). Predmetom konania je zrušenie spoločnosti Sr 288/V. V zmysle návrhu zo dňa 23.2.2015 (ďalej „návrh“) sa sťažovateľ domáha zrušenia obchodnej spoločnosti bez

likvidácie podľa § 69 ods. 6 Ob.z. (zákon č. 513/1999 Zb.). Hmotnoprávnym základom pre toto konanie sú ustanovenia § 69 ods. 6 až 10 Ob.z. a procesnoprávne súd postupuje podľa príslušných ustanovení C. m. p. pre konanie vo veciach obchodného registra. Predmetné konanie nie je možné považovať za právne alebo faktický zložitý, keďže Obchodný zákonník upravuje podmienky, kedy môže súd na návrh oprávnenej osoby zrušiť obchodnú spoločnosť bez likvidácie. Tieto podmienky boli v návrhu riadne označené a preukázané priloženými dôkazmi. Nie je možné hovoriť ani o faktickej zložitosti veci, keďže vo veci nie je potrebné nariaďovať znalecké dokazovanie, prípadne vykonávať časovo náročné dokazovanie. O jednoduchosti právnej stránky konania svedčí aj rozsah ustanovení (4 odseky), ktoré súd potrebuje pre zákonné rozhodnutie zvážiť (vziať v úvahu).

Ad b). Ako aj vyplýva z priložených dôkazov, konanie sťažovateľa bolo vždy, na základe výzvy Okresného súdu Košice I, uskutočnené neodkladne a v zákonnej lehote. Preto nie je možné pričítať akúkoľvek mieru zavinenia na prieťahoch v konaní a neprimeranosti dĺžky konania sťažovateľovi.

Ad c). Správnosť a zákonnosť postupu Okresného súdu Košice I (ďalej „súd“) v konaní, je viac ako spochybniteľná. Od podania návrhu súd prvý krát koná neodkladne a vyzýva na doplnenie podania, avšak od tohoto procesného úkonu nastáva viac ako ročné obdobie, kedy súd nevykonáva žiadne procesné úkony. K rovnakej situácii dochádza po doručení výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, kedy súd už skoro polrok nevykonal žiaden procesný úkon. Sme toho názoru, že toto „konanie“ resp. „nekonanie“ zo strany súdu je možné označiť za zbytočné prieťahy v konaní, čo napĺňa skutkovú podstatu zákazu konania zo zbytočnými prieťahmi (čl. 48 ods. 2 Ústavy SR) a celkovú dĺžku konania je možné označiť ako neprimeranú s ohľadom na predmet konania, čo napĺňa skutkovú podstatu zákazu konania v neprimeranej lehote (čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

... sme toho názoru, že Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 9CbR/15/2015 porušuje právo garantované Ústavou SR v čl. 48 ods. 2 a Dohovorom v čl. 6 ods. 1. Konanie Okresného súdu Košice I predstavuje zbytočné prieťahy v konaní a neprimeranú dĺžku konania. Tento stav nie je možné s ohľadom na právnu a faktickú zložitost' veci ospravedlniť ani „klasickou“ argumentáciou o preťažnosti súdov, keďže je neprípustné, aby súdu trvalo viac ako rok zaslať výzvu na zaplatenie súdneho poplatku.

... Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné práva boli porušené, aj primerané zadosťučinenie (I. ÚS 582/2015). Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Európsky súd pre ľudské práva vychádza zo silnej ale vyvrátiteľnej domnienky, že neprimeraná dĺžka súdneho konania znamená pre sťažovateľa morálnu ujmu a žiadne dôkazy v tomto ohľade nevyžaduje. Náhrada nemateriálnej ujmy má slúžiť ku kompenzácii stavu neistoty, do ktorej bol sťažovateľ v dôsledku neprimerane dlho vedeného konania uvedený a bol v nej udržiavaný. Ako vyplýva z judikatúry Európskeho súdu, poskytuje sa primerané zadosťučinenie v zásade za rok trvania neprimerane dlhého konania, nie za rok trvania prieťahov v konaní (rozsudok ESHP vo veci Apicella proti Taliansku, bod. 111). Keďže Ústavný súd SR pri určení finančného zadosťučinenia vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESHP, tak navrhujeme vziať v úvahu aj samotnú argumentáciu ESHP pri posudzovaní priznania nároku na primerané zadosťučinenie. Zároveň poukazujeme na následky, ktoré sú výsledkom porušenia základného práva sťažovateľom, ako sú náklady na správu „neexistujúcej“ spoločnosti, ako aj zaplatenie minimálnej dane z príjmu (daňovej licencie) za roky 2015 a 2016. Pri ustálení výšky finančného zadosťučinenia Ústavný súd SR prihliada aj na priebeh konania a na mieru zavinenia porušovateľa na vzniknutých prieťahoch (IV. ÚS 210/04), k tomu uvádzame, že sťažovateľ nenesie žiadnu mieru zavinenia na neprimeranej dĺžke konania.

S poukazom na uvedené žiadame o priznanie sumy 1.000 EUR sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.»

2.1 Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo TIHAMA, verejná obchodná spoločnosť Košice garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 9CbR/15/2015 porušené bolo.

II. Okresnému súdu Košice I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 9CbR/15/2015 konať bez zbytočných prieťahov.

III. Sťažovateľovi TIHAMA, verejná obchodná spoločnosť Košice, priznáva finančné zadostučinenie v sume 2.000 € (slovom: dvetisíc eur) ktoré je Okresný súd Košice I povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

IV. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť sťažovateľovi TIHAMA, verejná obchodná spoločnosť Košice trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej...“

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na

prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CbR 15/2015.

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu. Splnenie uvedenej podmienky pritom ústavný súd zásadne vyžaduje vo veciach, ktoré sa nachádzajú v počiatočnej fáze konania, t. j. vo veciach, ktoré netrávajú viac rokov, ako to je aj v danej záležitosti. Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) uviedol, že na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už prima facie zjavne neprimeraná, čo však v konkrétnych okolnostiach danej veci nemožno podľa jeho názoru bez ďalšieho konštatovať.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48

ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prietahy v konaní nepodala a ani netvrdí, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu jej sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jej sťažnosť odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

7. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

8. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2017